

U organizaciji Saveza antifašističkih boraca i antifašista RH i Srpskog narodnog vijeća, u ličkom mjestu Srb obilježena je 79. godišnjica ustanka naroda Hrvatske. Zbog trenutne epidemiološke situacije izazvane koronavirusom, skupu su prisustvovala samo delegacije, bez uobičajenog dolaska velikog broja antifašista iz Hrvatske, BiH i Srbije.

Nakon nastupa pulskog zbora Praksa i polaganja vijenca ispred centralnog spomenika, pred oko 60-ak okupljenih donaćelnica općine Gračac Rajka Rađenović zahvalila je svima onima koji su, uprkos pandemiji, došli da odaju počast palim žrtvama koje su se borile protiv politike istrjebljenja i režima NDH.

- Svjesni smo da ne možemo živjeti od prošlosti niti u prošlosti, ali ne možemo ni koračati naprijed bez uvažavanja i poštovanja onih koji su nam omogućili da živimo slobodno. Krajnje je vrijeme da se prestanemo iscrpljivati i dijeliti oko ideoloških tema jer su, koliko god ih neki osporavali, antifašističke vrijednosti duboko utkane u temelje ove države. Da smo energiju koju smo potrošili i još uvijek trošimo na teme ustaša i partizana, crnih i crvenih, usmjerili na energiju progresa, gospodarski razvoji i jačanje pravne i socijalne države, ne bi danas imali masovno iseljavanje mladih, obrazovanih pa i cijelih obitelji - rekla je Rađenović.

Želimir Brala, izaslanik Antifašističke lige RH, istakao je kako je datum godišnjice ustanka do 1991. društvo obilježavalo kao svoj najznačajniji praznik, pored Dana Republike.

- Veliki je značaj osnivanja Prvog partizanskog odreda u Sisku, no pravi masovni, narodni ustanak povelili su zajedno Hrvati i Srbi pod vodstvom Josipa Broza Tita i komunističke partije, protiv režima dovedenog na talijanskim kamionima i dovučenog na njemačkim tenkovima kako bi uspostavili takozvanu NDH. Ustaše su došle na vlast voljom okupatora, bez ikakve demokratske legitimacije. Jedini im je program bio zločin i kao politika i kao svakodnevna praksa. Koliko god nazovi povjesničari od 1990-ih godina naovamo tvrde da je uspostava te tvorevine izraz povijesne težnje hrvatskoga naroda da ima svoju državu, to nije istina, jer ona nije bila ni hrvatska ni nezavisna, nego je bila samo ustaška - rekao je Brala i dodao kako se u ovim vremenima krize, pod sve jačim pritiskom revizionističkih snaga, i Evropska unija pridonosi revizionizmu i pokušajima da Drugi svjetski rat dobiju oni koji su ga izgubili.

Predsjednik SABA-e Franjo Habulin istaknuo je da ustanak u Srbu 'nije bio četnički ustanak protiv hrvatske države kako to papagajski ponavljaju desničari i njihovi kvazi povjesničari, nego

ustanak protiv strane okupacije i terorističkog režima koji je došao na vlast voljom i milošću stranih okupatora'.

- Ovo društvo ne smije i neće postati društvo laži. Ova država ne smije počivati na temeljnom kamenu laži. Kada to govorim, imam na umu i novi sastav Hrvatskog sabora. Čut ćemo u njemu bez sumnje i nove glasove s lijevoga krila, ali čut ćemo i desničarski povijesni revizionizam u njegovom najogoljenijem izdanju. Predstavnicima istine kako u Saboru, tako i u javnome životu uopće želim da ne posustanu - poručio je Habulin.

Bivši hrvatski predsjednik Stjepan Mesić rekao je da se danas slavi ustanak protiv okupatora i onih koji su uveli teror.

- Svi oni koji tvrde da je Jasenovac radio i nakon rata znaju da je to notorna laž. Oni koje hrvatska Vlada plaća, ta politička strašila koja pokušavaju gubitnike iz Drugog svjetskog rata pretvoriti u pobjednike, idu na dušu onima koji se nemaju snage oduprijeti - kazao je Mesić i dodao da nakon izbora 'u Saboru više nema nekih političkih strašila', ali da 'tek trebamo vidjeti hoće li sada biti dovoljno političkog otpora takvima'.

Predsjednik Savjeta SNV-a i saborski zastupnik Milorad Pupovac rekao je da su 27. jula 1941. ljudi s područja jugoistočne Like ustali protiv ustaškog režima i okupatorske vlasti te se borili za najviše vrijednosti moderne evropske i svjetske politike – vrijednosti slobode, bratstva i jednakosti.

- Žalimo što je početkom 1990-ih antifašizam bačen pod noge od onih koji su vodili nacionalne pokrete na prostoru bivše Jugoslavije i što su posljedice toga strašne, a nisu trebale, morale niti smjele biti, jer smo svi platili tešku cijenu - rekao je Pupovac.

U svom je govoru rekao da su ljudi prije 79 godina pobunili 'jer su režimi koji su do toga vremena uspostavljeni u porobljenoj Evropi, prije svega nacistički, fašistički pa i ustaški, mnoge ljude a prije svega Židove, Rome, Slavene različitih nacionalnosti, među njima Srbe u Hrvatskoj, antifašiste i komuniste, sveli na goli život'.

- Ustali su u obrani gologa života jer je do njih došao glas stradanja u Gudovcu, Veljunu, Glini i Jadovnom, gdje su završavali mnogi njihovi susjedi i rođaci već u šestom mjesecu 1941. Ustali su, ali vrlo brzo su primili ideju koja ih je odmakla od borbe za goli život i koja ih je pretvorila u borce za slobodu, jednakost i bratstvo. Do kraja 1941. od 7000 pripadnika partizanskog pokreta, polovica njih su bili Ličani. Nećemo ih brojati po nacionalnosti jer se oni tako nisu brojali, a ni mi ovdje to ne činimo - rekao je Pupovac.

- Ljudi koji su ustali u odbrani golog života, unatoč strahovitom iskustvu koje je ostajalo iza Luburićevih jedinica, a koje su u periodu od 1. do 3. jula u selima kao što su Gornja i Donja Suvaja, Osredak, Bujanj, Nebljusi, Boričevac ostavili stotine ubijenih žena i djece. To nije bilo u Gudovcu, ni u Veljunu, već prvi put ovdje - dodao je on i potom istaknuo da su u osvetničkoj reakciji četnika ili onih koji su bili pročetničke orijentacije stradali i nedužni civili Hrvati u Brotnji, Boričevcu i nekoliko drugih sela.

Na cesti podno spomenika i ove godine okupili su se pripadnici proustaške stranke A-HSP predvođeni Draženom Kelemincem. Zatražili su zabranu obilježavanja obljetnica ustanka, pri čemu su ustanike nazvali četnicima. Kako piše Zadarski list, Keleminec je i ove godine zaprijetio kako je Popovcu ovo 'zadnja godina da dolazi slaviti u Srb' i da 'hrvatska Vlada plaća sramotno slavljenje četničkih zločina'. Iz zadarske policije poručili su da su oba skupa prošla 'bez većih izgreda'.

(Portal **Novosti/Vaska Radulović**)